

УДК 7.05-057.87:005.94

DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-4\(358\)-45-50](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-4(358)-45-50)

Пасько Оксана Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну,
м. Київ, Україна.
pasko.om@knutd.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0729-5521>

Кравченко Марія Сергіївна,

викладач кафедри мультимедійного дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну,
м. Київ, Україна.
997maria.k@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0002-4036-1743>

РОЛЬ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ У СУЧАСНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: СПРИЯННЯ ІННОВАЦІЯМ ТА ПРОБЛЕМНЕ МИСЛЕННЯ

У статті порушено проблему впровадження дизайн-мислення у сучасну професійну освіту, що може сприяти розвитку інноваційного та проблемного мислення у студентів і випускників.

Ця проблема ґрунтується на спостереженні, що сучасний світ перебуває у стані постійних змін і вимагає від людей нестандартного підходу до розв'язання проблем і завдань. Традиційні методи навчання, які орієнтовані на передачу знань, часто не забезпечують необхідних навичок для ефективного вирішення складних проблем і стимулювання інноваційної думки.

Таким чином, стаття висуває гіпотезу, що впровадження дизайн-мислення у професійну освіту може допомогти студентам розвивати творче мислення, здатність генерувати нові ідеї, експериментувати з різними підходами та знаходити інноваційні рішення. Крім того, дизайн-мислення акцентує увагу на вирішенні реальних проблем і потреб користувачів, що допомагає студентам вдосконалювати свої навички проблемного мислення та розуміння суті проблеми перед тим, як приступати до її вирішення.

Для підтвердження цієї гіпотези стаття включає результати досліджень, порівняння досвіду впровадження дизайн-мислення в освітніх закладах, аналіз успішних прикладів інтеграції дизайн-мислення в навчальний процес.

Стаття пропонує рекомендації та висновки стосовно впровадження дизайн-мислення в професійну освіту з метою підвищення рівня інноваційності, проблемного мислення та готовності студентів до ефективної діяльності у сучасному світі.

Метою роботи є дослідження та аналіз впливу дизайн-мислення на сучасну професійну освіту з метою підтримки інноваційного та проблемного мислення у студентів.

Дизайн-мислення (Design Thinking) – це підхід до розв'язання проблем, який акцентує увагу на співпраці, творчому мисленні та зосередженості на користувачах. Впровадження дизайн-мислення у професійну освіту може мати безліч позитивних ефектів.

Дизайн-мислення стимулює студентів думати творчо, допомагає їм перетворювати ідеї на реальні рішення та продукти, а також розвивати здатність швидко пристосовуватись до змін. Підхід дизайн-мислення спонукає студентів детально розбиратись у проблемах, знаходити

нові підходи для їх вирішення та аналізувати можливі наслідки. Це розвиває навички критичного мислення і аналізу.

Завдяки акценту на користувачів дизайн-мислення допомагає розробляти інноваційні та ефективні продукти та послуги, що може бути корисним для студентів, які прагнуть розвивати свої підприємницькі здібності. У процесі використання дизайн-мислення студенти часто працюють у команді, навчаючись ефективно співпрацювати, обмінюватись ідеями та вирішувати конфлікти.

Відомо, що застосування принципів дизайн-мислення допомагає покращити якість продуктів та послуг, адаптувати їх до потреб користувачів і збільшити задоволення від використання.

Щоб підтвердити ці висновки, було проведено дослідження на різних рівнях освіти, зокрема у вищих навчальних закладах та підприємницьких програмах, а також у спеціалізованих освітніх установах. Дослідження спрямовані на вивчення впливу дизайн-мислення на розвиток креативних та проблемних мисленнєвих здібностей студентів, їхню готовність до впровадження інновацій та успішне вирішення реальних завдань (Ситник, 2021; Lorusso, 2021).

Аналіз цих досліджень дає можливість зрозуміти, як дизайн-мислення може покращити якість професійної освіти та підготовку студентів до викликів сучасного світу. Також це дає змогу ідентифікувати можливі обмеження або виклики, з якими можуть стикнутися імплементації дизайн-мислення в освітній процес.

У центрі дизайн-мислення перебувають потреби, бажання та проблеми користувачів. Замість того, щоб вирішувати проблему відразу, використовуються емпатія та співпраця для зрозуміння користувачів на глибшому рівні. Дизайн-мислення передбачає послідовну роботу над проблемою у визначених етапах. Це включає розуміння контексту, визначення проблеми, створення ідей, прототипування та тестування рішень.

Дизайн-мислення сприяє розвитку творчого мислення та пошуку нестандартних рішень. Цей підхід заохочує експериментувати з різними ідеями та рішеннями. Саме прототипи допомагають перевірити ефективність ідеї та виявити можливі недоліки. Дизайн-мислення передбачає ітеративний підхід, тобто в процесі розв'язання проблеми можуть виникати нові ідеї та зміни.

Дизайн-мислення включає потужну командну роботу з представниками різних дисциплін. Різні фахівці спільно працюють над проблемою, приносячи свої унікальні знання та досвід.

Дизайн-мислення можна успішно впроваджувати в різних галузях та сферах діяльності, включаючи бізнес, освіту, технології, соціальні послуги, медицину та багато інших. Воно може бути застосоване для вирішення широкого спектра проблем – від розробки нових продуктів та послуг до вдосконалення процесів та забезпечення взаємодії з користувачами.

Загальна ідея дизайн-мислення полягає в тому, що це не просто інструмент або методологія, а цілковито новий спосіб мислення, який може перетворити підхід до вирішення проблем та створення інноваційних рішень.

Дослідження вказують на те, як впровадження дизайн-мислення сприяє розвитку творчості у студентів. Вони стають більш відкритими до нових ідей, експериментують та генерують нестандартні рішення. Також дизайн-мислення допомагає студентам підвищити їхні навички проблемного мислення, аналізу причин проблеми та розробки стратегій для їх вирішення.

Дизайн-мислення – це популярний підхід у багатьох університетах по всьому світі. Наприклад, Stanford University має інститут дизайну «d.school», який активно впроваджує дизайн-мислення у свої навчальні програми. Цей інститут є одним із піонерів дизайн-мислення в освіті. Massachusetts Institute of Technology (MIT) також використовує дизайн-мислення в різних курсах та ініціативах, спрямованих на сприяння творчості та інновацій у студентів. Університет Гарварда впроваджує дизайн-мислення в різних програмах та проектах, що допомагає студентам навчитися творчого розв'язання проблем та розробки нових ідей.

University of California, Berkeley, також пропонує курси та лабораторії з дизайн-мислення, які дозволяють студентам з різних факультетів вивчати цей підхід. Imperial College London використовує дизайн-мислення для стимулювання інноваційного мислення серед своїх студентів. University of Sydney активно впроваджує дизайн-мислення в навчальні програми та дослідження, спрямовані на розвиток творчих та інноваційних навичок (Stanford University; Massachusetts Institute of Technology).

З цього витікає, що впровадження дизайн-мислення в освітні програми України може забезпечити студентам новий підхід до розв'язання проблем та стимулювати їхню творчість та інноваційний потенціал. Визначено кілька кроків, які можна розглянути для успішного впровадження дизайн-мислення в освітні програми.

Насамперед важливо підготувати викладачів і педагогічних працівників до впровадження дизайн-мислення. Організувати для них спеціальні семінари, тренінги та майстер-класи з дизайн-мислення, де вони зможуть ознайомитись з основними принципами і методами цього підходу.

Розробка нових програм або інтеграція дизайн-мислення в наявні навчальні програми. Створення спеціальної дисципліни, яка буде навчати студентів основ дизайн-мислення та застосування його в різних сферах діяльності.

Залучення до співпраці студентів з різних факультетів для розв'язання реальних проблем за допомогою дизайн-мислення. Міждисциплінарні проєкти дозволяють студентам з різних спеціальностей працювати разом і навчатися один від одного.

Створення середовища, де студенти можуть розвивати свої інноваційні ідеї та створювати стартапи. Підтримка студентських ініціатив, де застосовується дизайн-мислення для розв'язання реальних проблем.

Співпраця з бізнесом та громадським сектором, а саме встановлення партнерських зв'язків з бізнесом та громадським сектором, де студенти зможуть застосовувати дизайн-мислення для розв'язання актуальних проблем та задач.

Також потрібно забезпечити відслідковування результатів впровадження дизайн-мислення. Оцінювати його вплив на розвиток творчості, інноваційного мислення та практичні навички студентів.

Успішне впровадження дизайн-мислення в освітні програми України може стати важливим кроком у розвитку творчого потенціалу та інноваційного мислення майбутніх фахівців у різних галузях діяльності.

Отже, роль дизайн-мислення у сучасній професійній освіті полягає в тому, що воно сприяє розвитку інноваційної культури в навчальних закладах. Застосування дизайн-мислення в навчальних програмах допомагає студентам стати творчими та гнучкими мислителями, здатними знаходити оригінальні підходи до розв'язання проблем. Воно сприяє переходу від традиційного запам'ятовування фактів до створення нових знань і відкриває шлях до інноваційних рішень у різних галузях професійної діяльності.

Проблемне мислення є інтегральною частиною дизайн-мислення. Впровадження цього підходу у професійну освіту стимулює студентів шукати нові способи аналізу та розв'язання проблем, виявляти потенційні ризики і прогалини, а також розвивати стратегії для їх подолання. Таким чином, студенти навчаються не лише розуміти проблеми, але і сприймати їх як можливості для інновацій та покращення.

Навчання дизайн-мислення також стимулює співпрацю та творчий обмін ідеями. Робота в команді дає змогу студентам об'єднати свої різноманітні знання та досвід, що дозволяє знаходити більш комплексні та збалансовані рішення. Колективність процесу допомагає знизити обмеження та стереотипи, що часто виникають у індивідуальному мисленні, і відкриває нові горизонти для розвитку креативних ідей.

Узагальнюючи, зазначимо, що дизайн-мислення має великий потенціал у сучасній професійній освіті, оскільки воно сприяє створенню інноваційного та ефективного навчального середовища, дозволяє розвивати креативність, проблемне мислення та співпрацю. Застосування цього підходу у навчальному процесі допоможе підготувати нове покоління професіоналів, які будуть здатні створювати інновації та впроваджувати позитивні зміни у різних сферах життя і професійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Kathryn Best. Design Management: Managing Design Strategy, Process, and Implementation. 2006. P. 12–26.
2. Stanford University має інститут дизайну “d.school” : вебсайт. URL: <https://dschool.stanford.edu>.
3. Massachusetts Institute of Technology (MIT) : вебсайт. URL: <https://www.mit.edu>.
4. “Design Thinking and Innovation” : вебсайт. URL: <https://executive.berkeley.edu/thought-leadership/video/design-thinking-and-innovation>.
5. Ситник Н. І. Методи дослідження клієнтського досвіду в дизайн-мисленні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (22 квітня 2021 р.)*. Київ : КPI ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 104–105.
6. Lorusso L., Lee J. H., Worden E. A. Design Thinking for Healthcare: Transliterating the Creative Problem-Solving Method Into Architectural Practice. *HERD*. 2021. № 14(2). P. 16–29. DOI: <https://doi.org/10.1177/1937586721994228>.
7. Design Delivers 2018: HOW DESIGN ACCELERATES YOUR BUSINESS : вебсайт. URL: <https://ddc.dk/en/design-delivers-%202018-how-design-accelerates-your-business>.
8. The-New-Design-Frontier-from-InVision : вебсайт. URL: <https://www.invisionapp.com/inside-design/the-new-design-frontier-explore-the-widest-reaching-report-on-how-design-affects-business/>.

References

1. Kathryn, Best (2006). Design Management: Managing Design Strategy, Process, and Implementation. P. 12–26.
2. Stanford University, “d.school”. Retrieved from <https://dschool.stanford.edu>.
3. Massachusetts Institute of Technology (MIT). Retrieved from <https://www.mit.edu>.
4. “Design Thinking and Innovation”. Retrieved from <https://executive.berkeley.edu/thought-leadership/video/design-thinking-and-innovation>.
5. Sytnyk, N. I. (2021). Metody doslidzhennia kliientskoho dosvidu v dyzain-myslenni [Methods of researching customer experience in design thinking]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy – Business, innovation, management: problems and prospects*. (pp. 104–105). Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho [in Ukrainian].
6. Lorusso, L., Lee, J. H., & Worden, E. A. (2021). Design Thinking for Healthcare: Transliterating the Creative Problem-Solving Method Into Architectural Practice. *HERD*, 14(2), 16–29. DOI: <https://doi.org/10.1177/1937586721994228>.
7. Design Delivers 2018: HOW DESIGN ACCELERATES YOUR BUSINESS. Retrieved from <https://ddc.dk/en/design-delivers-%202018-how-design-accelerates-your-business>.
8. The-New-Design-Frontier-from-InVision. Retrieved from <https://www.invisionapp.com/inside-design/the-new-design-frontier-explore-the-widest-reaching-report-on-how-design-affects-business/>.

Пасько О. М., Кравченко М. С. Роль дизайн-мислення у сучасній професійній освіті: сприяння інноваціям та проблемне мислення

Сучасний розвиток суспільства та технологій поставив перед професійною освітою нові завдання щодо підготовки креативних, інноваційних та аналітичних фахівців різних сфер. У цьому контексті дизайн-мислення, яке вперше використовувалось у дизайнерських професіях, здобуває все більшої популярності як важливий інструмент для розвитку креативності, проблемного мислення та пошуку інноваційних рішень у різних сферах професійної діяльності.

Дизайн-мислення – це інноваційний підхід до розв’язання проблем, що базується на принципах дизайну та враховує потреби користувачів. Він спрямований на розуміння суті проблеми, виявлення можливих шляхів її вирішення, творчий процес генерації ідей та тестування рішень на практиці. Дизайн-мислення не обмежується лише художніми аспектами; воно ставить акцент на синтез знань із різних галузей для досягнення оптимальних результатів.

Одним з ключових елементів дизайн-мислення є емпатія – здатність співчувати та розуміти потреби та проблеми користувачів. Цей аспект особливо важливий у професійній освіті, оскільки сприяє формуванню студентів як відповідальних та етичних лідерів, здатних розробляти продукти та послуги, що відповідають реальним потребам суспільства.

Дизайн-мислення також сприяє розвитку проблемного мислення – здатності розглядати проблему з різних боків та шукати найбільш ефективні рішення. Застосування цього підходу у професійній освіті допомагає студентам виробляти креативні та оригінальні підходи до вирішення завдань і стимулює їх до розвитку незалежного критичного мислення.

Ще однією перевагою цього методу є здатність працювати в команді, залучаючи різноманітних фахівців для спільного розв’язання завдань. У сучасному світі, де складні проблеми вимагають інтегрованих підходів, ця здатність є особливо корисною у професійній діяльності.

Однак впровадження дизайн-мислення в професійну освіту також стикається з деякими викликами. Недостатнє розуміння цього підходу та недостатня підготовка викладачів можуть уповільнити процес інтеграції дизайн-мислення в навчальні програми. Крім того, наявні стереотипи про дизайн можуть перешкоджати його використанню у різних галузях.

Отже, стаття зосереджується на ролі дизайн-мислення у сучасній професійній освіті, його потенціалі для сприяння інноваціям та проблемному мисленню. Вона аналізує переваги цього підходу та наводить приклади успішного впровадження у різних галузях. Окреслюються виклики, які виникають у процесі інтеграції дизайн-мислення в навчальні програми, та пропонуються шляхи їх подолання.

Ключові слова: інтеграція, дизайн, педагогічна освіта, дизайн-мислення, дизайн-освіта, програма.

Pasko O., Kravchenko M. The role of design thinking in modern professional education: fostering innovation and problem-solving

The modern development of society and technology has presented new challenges to professional education in preparing creative, innovative, and analytical professionals across various fields. In this context design thinking, which was initially employed in design professions, is gaining increasing popularity as a vital tool for developing creativity, problem-solving, and seeking innovative solutions in various professional domains.

Design thinking is an innovative approach to problem-solving that is based on design principles and considers user needs. It is directed towards understanding the essence of the problem, identifying possible avenues for its resolution, fostering a creative process of idea generation, and testing solutions in practice. Design thinking extends beyond artistic aspects; it emphasizes the synthesis of knowledge from diverse fields to achieve optimal results.

Empathy is one of the key elements of design thinking – the ability to sympathize and understand the needs and problems of users. This aspect is particularly crucial in professional education as it fosters the development of responsible and ethical leaders capable of designing products and services that cater to the real needs of society.

Design thinking also nurtures problem-solving skills – the ability to consider a problem from different perspectives and find the most effective solutions. Integrating this approach into professional education helps students develop creative and original approaches to problem-solving, encouraging them to cultivate independent critical thinking.

Another advantage of this methodology is its ability to promote teamwork by involving diverse specialists in collaborative problem-solving efforts. In the contemporary world, where complex problems demand integrated approaches, this ability is particularly valuable in professional endeavors.

However, implementing design thinking into professional education faces certain challenges. Insufficient understanding of this approach and inadequate preparation of educators may impede the integration of design thinking into curricula. Additionally, existing stereotypes about design might hinder its adoption across various fields.

Thus, the article focuses on the role of design thinking in modern professional education, highlighting its potential in fostering innovation and problem-solving. It analyzes the advantages of this approach and provides examples of successful implementation in various domains. It also identifies challenges that arise in the process of integrating design thinking into educational programs and proposes strategies to overcome them.

Key words: integration, design, pedagogical education, design thinking, design education, program.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 26.07.2023 р.
Прийнято до друку 27.10.2023 р.